

רש"י].

ופשטיגן: **תא שמע: רבי אליעזר אומר: אין נותנין פת לתנור אלא כדי שיקרמו פניה המדובקין בתנור מבעוד יום.** והם הקרויים במשנתנו "תחתון שלה".

שנינו במתניתין: **משלשלין את הפסח בתנור עם חשיכה.**

והוינן בה: **מאי טעמא מותר לעשות כן?** והא קתני ברש"א אין צולין "אלא כדי שיצולו מבעוד יום".

ומשנינן: **משום דבני חבורה של פסח זריזין הן.** ולא חיישינן בהו שיבואו לחתות בגחלים⁽²⁾.

ותמהינן: **הא לאו הכי דזריזין הן, לא היו מתירין להם לעשות כן? והאמר מר: בישרא דגדיא — בין אם שריק [נטוח] פי התנור ובין אם לא שריק, שפיר דמי להשהותו בשבת, אף אם לא הגיע לבישול מאכל בן דורסאי.** כי מאחר דהרוח מזיקה לו לא חיישינן שיגלה פי התנור ויחתה. והרי הפסח בא מכבש בן שנתו, ובין כך לית לן למיחש ביה למידי. ולמאי איצטריך לטעמא ד"זריזין הן"?!?

השבת **כמאכל בן דורסאי — מותר להשהותו בשבת על גבי כירה,** כדי שיגמר בישולו בשבת. ואף על פי שאין הכירה גרופה מגחלים, ואף אינה קטומה [שלא פזר אפר על הגחלים להפיג חומם], לא חיישינן בה שמא יחתה בגחלים מאחר שנחשב כבר כמבושל. והיינו כרב, דקאמר "כדי שיצולו מבעוד יום כמאכל בן דורסאי".

שנינו במתניתין: **אין נותנין פת.** רבי אליעזר אומר: כדי שיקרום התחתון שלה.

איבעיא להו: דרך האפיה של ככרות לחם היא להדביק את העיסות לדפנות התנור סביב. ולכן יש להסתפק לאיזה צד של ככר הלחם קרי רבי אליעזר "תחתון".

האם הוא האריך צד של הככר דבוק גבי דופן התנור, ולפי זה מחמיר רבי אליעזר יותר מתנא קמא. כי לתנא קמא די שיקרמו פני הככר הפונים לחלל התנור, שממהרים לקרום יותר מהצד הדבוק לדופן.

או דלמא קרי "תחתון" להאריך צד דפונה לגבי האור [לפנים חלל התנור]. ולפי זה בא רבי אליעזר להקל. כי לפי הצד הזה תנא קמא סובר דבעינן שיקרמו כל פניה מבעוד יום. ואף הצד הדבוק לתנור [תוספות בדעת

והעולה מדבריו דכל שלא נתבשל כמאכל בן דורסאי, אסור להשהותו אף בגרופ וקטום. והוא דבר שלא הוזכר בפוסקים. ועיין בחידושי רבי עקיבא איגר שם, שנתפלל על זה.

2. ובעירובין קג א איתא דאביי לית ליה האי טעמא. והא דלא גזרו בפסח, היינו משום דאין שכות במקדש. רשב"א.

הגחלים. דבהכי לא חיישינן לחיתוי לאחר שהגיע למאכל בן דורסאי. ובהא אף חכמים דחנניה מודו, דמותר להשהותו. ולא פליגי אלא בבישול, או כשהצלי מונח בסמוך לאש ולא על הגחלים. ויעויין במשבצות זהב ריש סימן רנ"ד [הובא לעיל י"ח בהערה 10].

והרא"ש שם כתב בשם רבינו יונה, דמתניתין איירי בגרופה וקטומה. דמותר להשהות עליה אף לחכמים, לאחר שנתבשל כמאכל בן דורסאי.